

Seat no:	
----------	--

Time: 02 hrs 30 min

Max. Marks. 80

- Note: 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Do not write anything except seat no. on the question paper.

Q.1 **Write short notes on: (ANY FOUR)** [20]

- A) English as an international language
- B) Importance of effective communication
- C) Benefits of listening skills
- D) Informal communication in spoken English
- E) Acquiring Reading skills
- F) Methods to develop writing skills

Q.2 **Read the passage below and answer questions that follows:**

Town planning is an old concept. The best example of Town planning is the Indus Valley civilization. Many factors were borne in mind while planning their town. For example, the direction of the sun and wind were kept in mind. Similarly, the type of soil was considered. Many state capitals show architecture based on these criteria. However, after Independence, due to population explosion and uncontrolled urbanisation, the objectives of town planning took a back seat.

In Himachal Pradesh, towns like Shimla, Dalhousie, Solan, Dharamshala besides the National and State Highways have come to disrepute due to unplanned construction activities. The process of Industrialisation, Urbanisation and other commercial activities have environmental degradation and other associated problems.

Today, the future of our land is in danger due to our tendency of upholding urbanisation and ignoring nature. For construction of house we cut trees and mountains without any guilt. Thus many newly constructed buildings have collapsed and landslides have increased. However, the problems of town planning cannot be solved simply by making rules and regulations. What we really need is public awareness and awakening.

In Mumbai, town planning requires changes in the social and civic infrastructures, processes, services and systems. We need to improve footpaths, provide direction boards, provide for street lighting and improved street furniture, landscape the major roads and develop parking areas. Further, we have to improve the water supply, sewerage network, storm water drainage network and Disaster Management programme, besides working on other areas like cleanliness, city beautification and tax reforms. Truly, town planning is the need of the hour to realise the Mumbai of our dreams.

- A) Mention the factor that the Indus valley civilization was based on. [03]
- B) What was the difference in town planning before independence and after independence? [02]
- C) The objective of town planning are [01]
 - i) to control population explosion
 - ii) to initiate the Indus valley civilisation
 - iii) to plan different aspects of the town
- D) 'Took a back seat' means. [01]
 - i) to sit on the last bench
 - ii) to take away the next bench
 - iii) to be postponed
- E) What are the causes of environment degradation? [03]

(P.T.O)

FYBA-I-REG/ATKT-OCT/NOV-2023-C.S.

- F) Landslides have increased because [01]
i) of environment degradation
ii) of planned construction
iii) of playing too much
- G) Which of the following statements are true? [02]
i) The problem of town planning can be solved by making rules and regulations.
ii) Town planning requires changes in the social and civic infrastructure
iii) We have a tendency of protecting nature
iv) Mumbai needs town planning
- H) We really need public awareness and awakening. Change the voice. [01]
- I) Mention the steps that may be taken for town planning in Mumbai. [04]
- J) Fill in the blanks with the appropriate form of the verb given in the bracket: [02]
i) Every problem has a _____ (solve).
ii) We must show _____ (consider) for others.

Q.3 **Attempt ANY FOUR of the following questions:** [20]

- A) You are the chief guest at the Annual Day celebration of an educational institution. Draft a speech for the occasion.
- B) Introduce your friend to your family.
- C) Create a conversation with your parents where you are seeking their permission for a study tour.
- D) You have been asked to compere the inaugural ceremony of the Cultural Association of your college. Prepare a speech for the introduction of the eminent guests for the occasion.
- E) Draft a vote of Thanks for the 'Reading Day' program organized by your college.

Q.4 A) **Draft an application in response to the following advertisement:** [08]

"A reputed garment manufacturing company requires salesmen/salesgirls, having at least two years' experience and fluent in English, Hindi, Marathi. Apply with a detailed Bio-data to Box no. A-147, The Times of India, Mumbai-400 001."

- B) There exists drainage and sanitation problems in your area. Draft an RTI petition to the Municipal Corporation questioning the negligence on their part. [07]
- C) Read the following instructions and attempt **ANY ONE** e-mail. [05]
i) Write an email to a sports management company requesting them to sponsor the prizes for the Annual Sports Day of your college.
ii) Draft an E-mail to M/s Shah and Co. accepting their offer of a sales executive in their organization.

ଓଡ଼ିଆ

Seat no:

Time: 03 hrs

Max. Marks. 100

- Note: 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) Draw neat diagrams and give examples wherever necessary.
सुबक आकृत्या काढा व आवश्यक तेथे उदाहरणे द्या.
4) Use of simple calculator is allowed.
साध्या गणकयंत्राचा वापर करण्यास परवानगी आहे.
5) Do not write anything except seat no. on the question paper.
प्रश्नपत्रिकेवर सीट नंबर शिवाय काहीही लिहू नका.

Q.1 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) What is the meaning of microeconomics? Explain its scope.
सूक्ष्मलक्षी अर्थशास्त्राचा अर्थ काय ? त्याची व्याप्ती स्पष्ट करा.
B) Write a note on basic economic problems.
अर्थव्यवस्थेच्या मूलभूत प्रश्नांवर टीप लिहा.
C) Discuss the role of price mechanism with reference to market economy.
किंमत यंत्रणेच्या बाजार व्यवस्थेतील भूमिकेवर चर्चा करा.

Q.2 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Elaborate on any two principles of economics.
अर्थशास्त्रातील कोणत्याही दोन तत्वांचा विस्तार करून लिहा.
B) Markets are usually a good way to organize economic activity. Justify.
'अधिकतम वेळेस आर्थिक क्रिया बाजाराच्या माध्यमातून होणे अधिक कार्यक्षम असते' समर्थन करा.
C) How is the concept of opportunity cost used for decision making?
संधी खर्चाची संकल्पना निर्णय प्रक्रियेत कशा प्रकारे वापरली जाते?

Q.3 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain the law of demand with the help of demand schedule and demand curve.
मागणीचा नियम आणि मागणी पत्रक मागणी वक्राच्या आधारे स्पष्ट करा.
B) From the equation: $Q_d = 100 - 5P$; find the quantity demanded for price of Rs. 2,4,6, and 8.
 $Q_d = 100 - 5P$ ह्या समीकरणाच्या मदतीने Rs. 2,4,6,8 ह्या किंमतीसाठी मागणी शोधा.
C) Enlist the methods of measuring price elasticity.
मागणीची किंमत लवचिकतेची मापन पद्धती स्पष्ट करा.

(P.T.O)

Q.4

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Define Consumer Surplus and explain how to measure it.
उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्याची व्याख्या सांगा व त्याची मापन पद्धती स्पष्ट करा.
- B) Discuss Giffen Paradox with a suitable diagram.
योग्य आकृतीसह 'गिफिन विरोधाभास' या संकल्पनेवर चर्चा करा.
- C) Derive demand curve with help of price consumption curve.
किंमत उपभोग वक्रानुसार मागणी वक्राची उत्पत्ती करा.

Q.5

Write short answers on ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीप लिहा:

- A) Importance of microeconomics
सूक्ष्मलक्षी अर्थशास्त्राचे महत्व
- B) Inflation and unemployment trade-off
चलनवाढ आणि बेरोजगारी यांमधील समायोजन
- C) Price elasticity of demand
मागणीची किंमत लवचिकता
- D) Income effect
उत्पन्न परिणाम

०३१०•१०२३

- Note: 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.
 सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) Figures to the right indicate full marks.
 उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.
 3) Read the instructions carefully.
 सूचना काळजीपूर्वक वाचा.
 4) Do not write anything except seat no. on the question paper.
 प्रश्नपत्रिकेवर सीट नंबर शिवाय काहीही लिहू नका.

Q.1 A) **Choose the right alternative: (ANY EIGHT)** [08]

योग्य पर्याय निवडा: (कोणतेही आठ)

- i) Buddha gave the _____ path.
 A) Threefold B) Fivefold
 C) Sevenfold D) Eightfold
 बुद्धाने _____ मार्ग दिला.
 A) त्रिपथ B) पंचसूत्री
 C) सप्तपथ D) अष्टांग
- ii) _____ is the Commander-in-Chief of all armed forces in India.
 A) Prime Minister B) Defence Minister
 C) President D) Chief Justice
 _____ हे भारतातील सर्व सशस्त्र दलांचे सरसेनापती आहेत.
 A) पंतप्रधान B) संरक्षण मंत्री
 C) राष्ट्रपती D) सरन्यायाधीश
- iii) _____ is the major cause of declining sex ratio in India.
 A) Marriages B) Pollution
 C) Education D) Poverty
 _____ हे भारतातील घटत्या लिंग गुणोत्तराचे प्रमुख कारण आहे.
 A) विवाह B) प्रदूषण
 C) शिक्षण D) गरिबी
- iv) As per the 2011 census, the Scheduled Tribes were _____ percent of the total population of India.
 A) 3.6 B) 5.5
 C) 7.5 D) 8.6
 २०११ च्या जनगणनेनुसार, अनुसूचित जमाती भारताच्या एकूण लोकसंख्येच्या _____ टक्के होत्या.
 A) ३.६ B) ५.५
 C) ७.५ D) ८.६

FYBA-I-REG/ATKT-OCT/NOV-2023-F.C.-I

- v) _____ was the first women President of India.
A) Droupadi Murmu B) Pratibhatai Patil
C) Indira Gandhi D) Vijayalaxmi Pandit
_____ या भारताच्या पहिल्या महिला राष्ट्रपती होत्या.
A) द्रौपदी मुर्मू B) प्रतिभाताई पाटील
C) इंदिरा गांधी D) विजयालक्ष्मी पंडित
- vi) The constitution of India stipulates _____ fundamental duties.
A) 8 B) 13
C) 11 D) 10
भारताच्या संविधानाने _____ मूलभूत कर्तव्ये निश्चित केली आहेत.
A) ८ B) १३
C) ११ D) १०
- vii) The Maharashtra- Karnataka border dispute is an example of _____ dispute.
A) Communal B) Regional
C) Caste D) Language
महाराष्ट्र-कर्नाटक सीमा विवाद हे _____ विवादाचे उदाहरण आहे.
A) धार्मिक B) प्रादेशिक
C) जातीय D) भाषिक
- viii) Sign language can help people with _____.
A) hearing impairment B) visual impairment
C) orthopedic impairment D) all types of impairment
सांकेतिक भाषा _____ असलेल्या लोकांना मदत करू शकते.
A) श्रवणदोष B) दृष्टिदोष
C) ऑर्थोपेडिक दोष D) सर्व प्रकारचे दोष
- ix) _____ empowers a state legislature to make a law giving powers to the Panchayats to impose taxes.
A) Art. 243 H B) Art. 243 I
C) Art. 243 J D) Art. 243 K
_____ पंचायतींना कर लादण्याचे अधिकार देणारा कायदा करण्याचा अधिकार राज्य विधानमंडळाला देते.
A) कलम २४३ H B) कलम २४३ I
C) कलम २४३ J D) कलम २४३ के
- x) In the initial four decades after independence the Indian political party system was characterised by _____.
A) One party dominance system B) Bi-party system
C) three party system D) multi-party system
स्वातंत्र्यानंतरच्या सुरुवातीच्या चार दशकांमध्ये भारतीय राजकीय पक्ष प्रणालीचे वैशिष्ट्य _____ असे होते.
A) एक पक्षीय वर्चस्व व्यवस्था B) द्विपक्षीय प्रणाली
C) तीन पक्षीय व्यवस्था D) बहुपक्षीय व्यवस्था

Q.1 B) **State whether the following statements are TRUE or FALSE: (ANY SEVEN)**

[07]

खालील विधाने सत्य की असत्य आहेत हे सांगा: (कोणतेही सात)

- i) Genetic conditions may result in mental disability.
अनुवांशिक परिस्थितीमुळे मानसिक अपंगत्व येऊ शकते.

FYBA-I-REG/ATKT-OCT/NOV-2023-F.C.-I

- ii) To uphold and protect the sovereignty, unity and integrity of India is a fundamental duty.
भारताचे सार्वभौमत्व, एकता आणि अखंडता राखणे आणि त्यांचे संरक्षण करणे हे मूलभूत कर्तव्य आहे.
- iii) The elections to the Panchayat are held after every three years.
पंचायत निवडणुका दर तीन वर्षांनी होतात.
- iv) Tribal population is mostly found in urban areas.
आदिवासी लोक मुख्यतः शहरी भागात आढळतात.
- v) Caste system promotes social progress and modernization.
जातिव्यवस्था सामाजिक प्रगती आणि आधुनिकीकरणाला चालना देते.
- vi) Muscular Dystrophy develops when the muscle fibres in the body gradually weakens.
जेव्हा शरीरातील स्नायू तंतू हळूहळू कमकुवत होतात तेव्हा स्नायूंची विकृती तयार होते.
- vii) Sino-Tibetan languages are spoken in western India.
पश्चिम भारतात चीन-तिबेटी भाषा बोलल्या जातात.
- viii) Directive Principles of state policy are non-enforceable by the courts.
राज्य धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे न्यायालयांद्वारे लागू होत नाहीत.
- ix) Communalism makes a person feel affinity towards another community.
जातीयवादामुळे माणसाला दुसऱ्या समाजाबद्दल आत्मीयता जाणवते.
- x) Gender studies are carried out in relation to female issues.
स्त्री समस्यांच्या संदर्भात लिंगभावाचा अभ्यास केला जातो.

Q.2 A) Explain the reasons for gender disparity in India. In what ways can we combat the same. [15]
भारतातील लैंगिक असमानतेची कारणे स्पष्ट करा. त्याचा सामना करण्याचे उपाय कोणते आहेत?

OR

Q.2 B) Write a detail note on the differently abled and the measures for their treatment and welfare. [15]
दिव्यांग व्यक्ती वर टिपण लिहून त्यांच्या उपचार आणि कल्याणासाठी काय उपाययोजना कराव्यात याची माहिती तपशीलवार लिहा.

Q.3 A) Discuss in detail the various causes of intergroup conflicts in India. [15]
भारतातील आंतर समूह संघर्षांच्या विविध कारणांची तपशीलवार चर्चा करा.

OR

Q.3 B) Explain the causes of increasing regionalism in India. Describe its effects and remedial measures. [15]
भारतातील वाढत्या प्रादेशिकवादाची कारणे स्पष्ट करा. त्याचे परिणाम आणि उपाय लिहा.

Q.4 A) Describe the basic features of the constitution of India. [15]
भारताच्या संविधानाच्या मूलभूत वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

OR

Q.4 B) Explain the description of the Indian state in the preamble of the constitution and the ideals to be achieved by it. [15]
संविधानाच्या प्रस्तावनेतील भारतीय राज्याचे वर्णन आणि त्याद्वारे साध्य करावयाचे आदर्श स्पष्ट करा.

Q.5 A) Discuss the causes of low participation of women in Indian political system and suggest some measures to overcome it. [15]
भारतीय राजकीय व्यवस्थेत महिलांच्या अल्प सहभागाच्या कारणांची चर्चा करा आणि त्यावर मात करण्यासाठी काही उपाय सुचवा.

OR

Q.5 B) Explain the salient features of the 73rd Constitutional Amendment Act. [15]
७३व्या घटनादुरुस्ती कायद्याची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

समय: ३ घंटे

कुल गुण: १००

- सूचना: १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
२) प्रश्नपत्र पर सीट नंबर के अलावा कुछ भी न लिखें।

- प्र.१ निम्नलिखित सन्दर्भ सहित व्याख्या लिखिए। [२०]
- अ. "सब तीर्थों का एक तीर्थ यह
हृदय पवित्र बना लें हम
आओ यहाँ अजातशत्रु बन
सबको मित्र बना लें हम"।
- अथवा
- "वे लोहा पीट रहे हैं
तुम मन को पीट रहे हो
वे पत्तर जोड़ रहे हैं
तुम सपने जोड़ रहे हो"।
- आ. "ऐसा छोटा दिल करने से कहीं व्यापार होता है मुनीम जी"।
- अथवा
- "तो पंडित जी, कितने तोले की बिल्ली बनवाई जाए"।
- प्र.२ निम्नलिखित दीर्घांतरी प्रश्नों के उत्तर लिखिए। [३०]
- अ. 'प्रायश्चित' कहानी का सारांश अपने शब्दों में लिखिए।
- अथवा
- 'ठेस' कहानी में चित्रित सिरचन इस पात्र का चरित्र-चित्रण कीजिए।
- आ. 'भारत माता का मंदिर' कविता का भावार्थ अपने शब्दों में लिखिए।
- अथवा
- 'शक्ति और क्षमा' कविता का आशय स्पष्ट कीजिए।
- प्र.३ निम्नलिखित टिप्पणियाँ लिखिए। [१०]
- अ. 'इनाम' कहानी में चित्रित धनंजय के पात्र को अपने शब्दों में लिखिए।
- अथवा
- 'प्रलय की रात्रि' कहानी का सारांश अपने शब्दों में लिखिए।
- आ. 'सब जीवन बीता जाता है' कविता का भावार्थ अपने शब्दों में लिखिए।
- अथवा
- 'भर देते हैं' कविता में चित्रित सन्देश स्पष्ट कीजिए।
- प्र.४ निम्नलिखित एक वाक्य में उत्तर लिखिए। [१०]
१. 'रीढ़ की हड्डी' कविता के कवि कौन हैं ?
२. लोहा कौन पीट रहा है ?
३. 'इनाम' कहानी का बालक पात्र कौन है ?
४. राधा किसकी बहू है ?
५. पुष्प की क्या अभिलाषा है !

(P.T.O)

६. रघुपति ३ दिनों तक किससे पंथ माँगते रहे ?
७. 'महादान' कहानी में सेठ ने कौनसा महादान किया ?
८. 'व्रतभंग' कहानी में साधू कौन है !
९. निराला जी को किस नाम से जाना जाता है ?
१०. 'ठेस' का सिरचन कौनसी चीजे बनाता है ?

प्र. ५ निम्नलिखित दो में से एक विषय पर पत्रलेखन कीजिये ।

[१०]

१. कमला /कमल अग्रवाल (१००, पारिजात, जुहू चर्च, मुंबई - ४०००४९) अपनी सहेली नीरजा /नीरज शाह (६५, आकाश दीप, नेहरु नगर, शिमला - १०००१) को गर्मी की छुट्टियाँ बिताने के लिए मुंबई बुलाती है ।

अथवा

२. विवाह - समारोह के लिए निमंत्रण पत्र लिखिए ।

प्र. ६ अ) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर सूचना के अनुसार लिखिए ।

[१०]

- अ. संज्ञा पहचानकर लिखिए ।
 १. बम्बई महानगर है ।
 २. महात्मा गाँधी महान व्यक्ति थे ।
- आ. सर्वनाम पहचानकर लिखिए ।
 १. वह अजय होगा ।
 २. यह मेरा घर है ।
- इ. विशेषण लिखिए ।
 १. बाबुजी बड़े दयालू है ।
 २. सिरचन प्रसिद्ध कलाकार है ।
- ई. वाक्य शुद्ध करके लिखिए ।
 १. मैं आपका दर्शन करने आया हूँ ।
 २. श्री गणेश के अनेकों नाम है ।
- उ. मुहावरे का अर्थ बताकर वाक्य में प्रयोग कीजिये ।
 १. कमर कसना ।
 २. घी के दीये जलाना ।

आ) निम्नलिखित परिच्छेद का हिंदी अनुवाद कीजिए ।

[१०]

When I was in 9th standard, Dad drove me to planned city called New Mumbai and later on to the South Mumbai. After showing me NRI Colony and wide roads and Palm Beach road of New Mumbai, we went to South Mumbai. There I clambered the steps of double decker BEST bus I was literally in awe when I saw superb century old structures, gothic structures, monuments, churches, buildings, Gate Way of India, and many sky scrapers like Videsh Sanchar Bhavan, Mantralaya building. I was amazed when I saw India's oldest railway station Chatrapati Shivaji Maharaj Terminus (VT) and Its Gothic columns I felt as if I was wandering on one of the oldest city of Britain named London. This is where I got the seed of architecture sowed in me. I knew I wanted to do some creative work. My passion for art was seen when I was in school. I was good at drawing as well as sketching. My drawing teacher Dixit Sir inspired me to pursue my career in the field which is related to my interest. During summer vacation I started making clay models. Here my dad told me, "If you want to create something new you must imagine, imagination is everything".

Seat no:

Time: 03 hrs

Max. Marks. 100

- Note: 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) Do not write anything except seat no. on the question paper.
प्रश्नपत्रिकेवर सीट नंबर शिवाय काहीही लिहू नका.

Q.1 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Evaluate the political and military causes of the uprising of 1857.
१८५७ च्या उठावाच्या राजकीय आणि लष्करी कारणांचे मूल्यमापन करा.
- B) Write a note on Bombay Association.
बॉम्बे असोसिएशनवर टीप लिहा.
- C) Discuss the events under the leadership of the Indian National Congress.
भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसच्या नेतृत्वाखालील घटनांची चर्चा करा.

Q.2 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Describe the ideas and methods of the moderates or early nationalists.
मवाळांचे अथवा सुरुवाती च्या राष्ट्रवादीचे विचार आणि पद्धती यांचे वर्णन करा.
- B) Critically state the role of the extremists in nationalist movement.
राष्ट्रवादी चळवळीतील जहालमतवादीची भूमिका बारकाईने मांडा.
- C) Review the revolutionary activities after the First World War.
पहिल्या महायुद्धानंतर क्रांतिकारकांच्या कार्याचा आढावा घ्या.

Q.3 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Evaluate the background of the Non-Cooperation Movement.
असहकार चळवळीच्या पार्श्वभूमीचे मूल्यमापन करा.
- B) Examine mass participation in the civil disobedience movement.
सविनय कायदेभंग चळवळीतील जनसहभागाचे परीक्षण करा.
- C) Write a critique on Quit India Movement.
भारत छोडो आंदोलनावर टीका लिहा.

Q.4 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Discuss the Government of India Act, 1935.
१९३५ च्या भारत सरकारच्या कायद्याची चर्चा करा.
- B) Review the agenda for the Mountbatten Plan.
माउंटबॅटन योजनेच्या कार्यसूचीचे पुनरावलोकन करा.

(P.T.O)

FYBA-I-REG/ATKT-OCT/NOV-2023-HISTORY-I

- C) Critically evaluate the circumstances that led to the partition of India.
भारताच्या फाळणीच्या कारणीभूत ठरलेल्या परिस्थितीचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा.

Q.5 **Write Short Notes: (ANY TWO)**

[20]

कोणत्याही दोन वर टिपा लिहा:

- A) Queens Proclamation
राणीची घोषणा
- B) Tilak's Extremist Profile.
टिळकांची अतिरेकी व्यक्तिरेखा
- C) Gandhian Ideology
गांधीवादी विचारसरणी
- D) Cabinet Mission
कॅबिनेट मिशन

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

- सूचना: १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ३) प्रश्नपत्रिकेवर सीट नंबर शिवाय काहीही लिहू नका.

प्र.१ अ) 'कथारंग' या कथासंग्रहाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [२०]

किंवा

आ) मरणानंतरही जात आडवी आणि पकूमावशी या कथांची चर्चा करा.

प्र.२ अ) 'कथारंग' या कथासंग्रहात समाविष्ट असणाऱ्या सर्वच कथा आजच्या काळाच्या प्रतिनिधित्व करणाऱ्या कथा आहेत, हे विधान तुम्हाला पटते का? [२०]

किंवा

आ) 'गिव्ह हिम अ चान्स' आणि 'घूसमट' या कथांचा आढावा घ्या.

प्र.३ टीपा लिहा: (कोणत्याही दोन) [२०]

- १) हॅरीचं हसू
- २) रोहित
- ३) भूक

प्र.४ खालील वाक्यात योग्य विरामचिन्हे वापरून वाक्य पुन्हा लिहा: (कोणत्याही पाच) [१०]

- १) त्यांचे नाव ही डी एस कुलकर्णी
- २) त्याने खूप अभ्यास केला परंतु चांगले गुण मिळाले नाहीत
- ३) मला कथा नाटके कादंबरी वाचायला आवडतात
- ४) तू केव्हा आलास
- ५) अरेरे फार वाईट झाले
- ६) मी चहा कॉफी घेतो

प्र.५ चंद्रयान -३ यशस्वी वर्तमानपत्रासाठी बातमी तयार करा. [१०]

किंवा

तुमच्या महाविद्यालयात राबविलेल्या स्वच्छ भारत अभियानाचा सविस्तर वृत्तांत लिहा.

प्र.६ पुढीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर अर्ज लिहा. [१०]

- १) तुम्ही नोकरी करित असलेल्या ठिकाणी १५ दिवस सुट्टीचा अर्ज लिहा.
- २) दूरदर्शनला वृत्तनिवेदक पदासाठी अर्ज करा. जाहिरातीचा योग्य संदर्भ द्या.

प्र.७ पुढील इंग्रजी उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा. [१०]

Listening is a significant part of communication process. Communication cannot take place until and unless a message is heard and retained thoroughly and positively by the receivers/listeners. **Listening is a dynamic process. Listening means attentiveness and interest perceptible in the posture as well as expression.** Listening implies decoding (i.e., translating the symbols into meaning) and interpreting the messages correctly in communication process.

LISTENING DIFFERS FROM HEARING. E.g. a truck rolling by on the road in front of our house would be just heard and not listened to.

FYBA-I-REG/ATKT-OCT/NOV-2023-PHILOSOPHY-I

Seat no:

Time: 03 hrs

Max. Marks. 100

- Note: 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) Each question carries equal marks.
प्रत्येक प्रश्नाला समान गुण आहेत.
- 4) Do not write anything except seat no. on the question paper.
प्रश्नपत्रिकेवर सीट नंबर शिवाय काहीही लिहू नका.

Q.1 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Define Philosophy with emphasis on the different branches.
विविध शाखांवर जोर देऊन तत्त्वज्ञानाची व्याख्या करा.
- B) 'Ethics is a Normative Science'. Discuss.
'नीतिशास्त्र हे एक सामान्य विज्ञान आहे'. चर्चा करा.
- C) Elaborate on Ethical Relativism.
नैतिक सापेक्षतावादाचा विस्तार करा.

Q.2 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Discuss the philosophy of non-attachment as mentioned in the Bhagavat Gita.
भगवद्गीतेत सांगितल्याप्रमाणे अनासक्तीच्या तत्त्वज्ञानाची चर्चा करा.
- B) Distinguish between Sakama and Nishkama?
सकाम आणि निष्काम यातील फरक ओळखा?
- C) What are the different pathways to attain liberation in Hinduism?
हिंदू धर्मात मुक्ती मिळविण्याचे वेगवेगळे मार्ग कोणते आहेत?

Q.3 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Discuss the philosophy of Socrates with respect to ethics.
नैतिकतेच्या संदर्भात सॉक्रेटिसच्या तत्त्वज्ञानाची चर्चा करा.
- B) Elaborate the cardinal virtues of Philosophy as laid down by Plato.
प्लेटोने सांगितल्याप्रमाणे तत्त्वज्ञानाचे मुख्य गुण विस्तृत करा.
- C) What is Aristotle's idea of the ethics of character?
चारित्र्याच्या नैतिकतेबद्दल अॅरिस्टॉटलची कल्पना काय आहे?

(P.T.O)

Q.4

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) What is self-determinism? What is the reason in favor of human choice?
आत्मनिर्णयवाद म्हणजे काय? मानवी निवडीच्या बाजूने कारण काय आहे?
- B) Examine the theory of Indeterminism with respect to the idea of freedom.
स्वातंत्र्याच्या कल्पनेच्या संदर्भात अनिश्चिततावादाच्या सिद्धांताचे परीक्षण करा.
- C) How do you understand the controversy between free will and determinism?
इच्छास्वातंत्र्य आणि निर्धारवाद यांच्यातील वादामधून तुम्हाला काय समजते?

Q.5

Write Short Notes: (ANY TWO)

[20]

कोणत्याही दोन वर टिपा लिहा:

- A) Subjective and Objective Values
व्यक्तिनिष्ठ आणि वस्तुनिष्ठ मूल्ये
- B) Stihpradnya
स्थितप्रज्ञ
- C) Can ethics be taught?
नैतिकता शिकवली जाऊ शकते का?
- D) Compatibilism
सुसंगतता

Seat no:

Time: 03 hrs

Max. Marks. 100

- Note: 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) Read the instructions carefully.
सूचना काळजीपूर्वक वाचा.
4) Do not write anything except seat no. on the question paper.
प्रश्नपत्रिकेवर सीट नंबर शिवाय काहीही लिहू नका.

Q.1 **Attempt ANY TWO from the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain the unitary and federal features of the constitution.
संविधानाची एकात्मक आणि संघराज्यात्मक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- B) Discuss the brief history of the making of the constitution.
संविधान निर्मितीच्या इतिहासाची थोडक्यात चर्चा करा.
- C) Explain the objectives mentioned in the preamble of the constitution.
संविधानाच्या प्रस्तावनेत नमूद केलेली उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

Q.2 **Attempt ANY TWO from the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain the right to constitutional remedies under Art. 32.
कलम ३२ अंतर्गत घटनात्मक उपायांचा अधिकार स्पष्ट करा.
- B) Describe the right to equality mentioned under Art 14 to 18.
कलम १४ ते १८ अंतर्गत नमूद केलेल्या समानतेच्या अधिकाराचे वर्णन करा.
- C) Explain the directive principles mentioned in the constitution and describe its significance.
संविधानात नमूद केलेल्या निर्देशात्मक तत्वांचे स्पष्टीकरण करा आणि त्याचे महत्त्व लिहा.

Q.3 **Attempt ANY TWO from the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain the powers, functions and position of the Rajya Sabha.
राज्यसभेचे अधिकार, कार्ये आणि स्थान स्पष्ट करा.
- B) Describe the salient features of the Indian judiciary.
भारतीय न्यायव्यवस्थेच्या ठळक वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
- C) Write a detail note on Judicial review.
न्यायिक पुनरावलोकनावर तपशीलवार टीप लिहा.

(P.T.O)

Q.4

Attempt ANY TWO from the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain the powers and position of the Union Council of Ministers.
केंद्रीय मंत्री परिषदेचे अधिकार आणि स्थान स्पष्ट करा.
- B) Describe the salient features of the 74th constitution amendment act.
७४ व्या घटना दुरुस्ती कायद्याच्या ठळक वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
- C) Describe the powers and functions of the Prime Minister.
पंतप्रधानांच्या अधिकारांचे आणि कार्याचे वर्णन करा.

Q.5

Write Short Notes on: (ANY FOUR)

[20]

कोणत्याही चार वर टीप लिहा:

A) Judicial activism	न्यायिक सक्रियता
B) Vice President of India	भारताचे उपराष्ट्रपती
C) Judicial powers of the President	राष्ट्रपतीचे न्यायिक अधिकार
D) Religious freedom	धार्मिक स्वातंत्र्य
E) Union Cabinet	केंद्रीय कॅबिनेट
F) Lok Sabha	लोकसभा

- Note: 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) Figures to the right indicate full marks.
उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) Do not write anything except seat no. on the question paper.
प्रश्नपत्रिकेवर सीट नंबर शिवाय काहीही लिहू नका.

Q.1 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) List and explain the descriptive methods to gather data.
डेटा गोळा करण्यासाठी वर्णनात्मक पद्धतींची यादी करा आणि स्पष्ट करा.
- B) Describe in detail the basic ideas behind the following modern perspectives of psychology:
i) Psychodynamic
ii) Behavioural
iii) Humanistic
iv) Cognitive
मानसशास्त्राच्या आधारे आधुनिक दृष्टिकोनांमागील मूलभूत कल्पनांचे तपशीलवार वर्णन करा:
i) सायकोडायनॅमिक
ii) वर्तणूक
iii) मानवतावादी
iv) संज्ञानात्मक
- C) List and explain the two common sources of problems in an experiment and ways to control for these effects.
एका प्रयोगातील समस्यांचे दोन सामान्य स्रोत आणि या प्रभावांवर नियंत्रण करण्याचे मार्ग सूचीबद्ध करा आणि स्पष्ट करा.

Q.2 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) What is an action potential? Explain in detail.
कृती क्षमता म्हणजे काय? सविस्तर समजावून सांगा.
- B) Describe the Peripheral nervous system in detail.
परिधीय मज्जासंस्थेचे तपशीलवार वर्णन करा.
- C) Identify the structures of the brain that are involved in emotion, learning, memory, and motivation.
भावना, शिक्षण, स्मरणशक्ती आणि प्रेरणा यामध्ये गुंतलेल्या मेंदूच्या संरचना ओळखा.

Q.3 **Attempt ANY TWO of the following:** [20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Describe the concept of punishment in operant conditioning and list problems with punishment.
ऑपरेटंट कंडिशनिंगमधील शिक्षेच्या संकल्पनेचे वर्णन करा आणि शिक्षेसह समस्यांची यादी करा.

FYBA-I-REG/ATKT-OCT/NOV-2023-PSYCHOLOGY-I

- B) Explain the following with examples:
- Stimulus generalization and discrimination
 - Extinction and spontaneous recovery
 - Higher-order conditioning
 - Why does classical conditioning work?

खालील उदाहरणांसह स्पष्ट करा:

- उत्तेजक सामान्यीकरण आणि भेदभाव
- विलोपन आणि उत्स्फूर्त पुनर्प्राप्ती
- उच्च ऑर्डर कंडिशनिंग
- शास्त्रीय कंडिशनिंग का काम करते?

- C) Describe the process of observational learning. List the four elements of observational learning.

निरीक्षणात्मक शिक्षणाच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा. निरीक्षणात्मक शिक्षणाच्या चार घटकांची यादी करा.

Q.4

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain the process of long-term memory, including nondeclarative and declarative forms. नॉनडिक्लरेटिव आणि डिक्लरेटिव फॉर्मसह दीर्घकालीन स्मृतीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- B) Differentiate the retrieval processes of recall and recognition. आठवण्याच्या आणि ओळखण्याच्या पुनर्प्राप्ती प्रक्रियांमध्ये फरक करा.
- C) Why do we forget? Describe the 'curve of forgetting'. (Draw graph) आपण का विसरतो? 'विसरण्याच्या वक्र' चे वर्णन करा. (आलेख काढा)

Q.5

Attempt ANY TWO of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- A) Explain how researchers use the correlational technique to study relationships between two or more variables. Draw diagrams wherever applicable. दोन किंवा अधिक चलामधील संबंधांचा अभ्यास करण्यासाठी संशोधक परस्परसंबंधात्मक तंत्र कसे वापरतात ते स्पष्ट करा. जेथे लागू असेल तेथे आकृती काढा.
- B) What is a neuron? Draw and identify the parts of a neuron and explain their functions. न्यूरॉन म्हणजे काय? न्यूरॉनचे भाग ओळखून आकृती काढा आणि त्यांची कार्ये स्पष्ट करा.
- C) Explain the concepts of discriminant stimuli, extinction, generalization, and spontaneous recovery as they relate to operant conditioning. भेदभावपूर्ण उत्तेजना, विलोपन, सामान्यीकरण आणि उत्स्फूर्त पुनर्प्राप्ती या संकल्पना स्पष्ट करा जसे ते ओपेरंट (operant) कंडिशनिंगशी संबंधित आहेत.
- D) Describe the process of sensory memory. संवेदी स्मृतीच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा.

०३१०•१०२३

Seat no:

Time: 03 hrs

Max. Marks. 100

- Note: 1) **ALL** questions are **COMPULSORY**.
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) Figures to the right indicate marks allotted.
उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) Do not write anything except seat no. on the question paper.
प्रश्नपत्रिकेवर सीट नंबर शिवाय काहीही लिहू नका.

Q.1 **Write Short Notes: (ANY FIVE)** [25]

कोणत्याही पाच वर टिपा लिहा:

- i) Patrilocality
पितृस्थान
- ii) Assisted Reproductive Technology
सहाय्यक पुनरुत्पादक तंत्रज्ञान
- iii) Totemism
टोटेमवाद
- iv) Sub Culture
उपसंस्कृती
- v) Game Stage
खेळ स्टेज
- vi) Political Socialization
राजकीय समाजीकरण
- vii) The Sociological Imagination
समाजशास्त्रीय कल्पनाशक्ती
- viii) Mechanical and Organic Solidarity
यांत्रिक आणि सेंद्रिय एकता

Attempt ANY FIVE of the following:

खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

- Q.2 Write a detailed note on the development of Sociology with special reference to the contributions of Karl Marx and Max Weber [15]
कार्ल मार्क्स आणि मॅक्स वेबर यांच्या योगदानाच्या विशेष संदर्भासह समाजशास्त्राच्या विकासावर तपशीलवार नोंद लिहा
- Q.3 Write a detailed note on the institution of 'Marriage' with special emphasis on "Patterns of Marriage" [15]
"विवाहाचे नमुने" वर विशेष भर देऊन विवाह संस्थेवर तपशीलवार नोंद लिहा.
- Q.4 Write a detailed note on the institution of 'Religion' with special reference to its functions. Explain in detail the concepts of Religiosity, Religious Fundamentalism, and Secularization. [15]
'धर्म' संस्थेच्या कार्याच्या विशेष संदर्भासह तपशीलवार नोंद लिहा. धार्मिकता, धार्मिक मूलतत्त्ववाद आणि धर्मनिरपेक्षता या संकल्पनांचे तपशीलवार वर्णन करा.
- Q.5 Write a detailed note on the concept of 'Society' with special reference to 'Network and Risk Societies' [15]
'नेटवर्क आणि रिस्क सोसायटी'च्या विशेष संदर्भात 'सोसायटी' या संकल्पनेवर तपशीलवार नोंद लिहा

(P.T.O)

FYBA-I-REG-OCT/NOV-2023-SOCIOLOGY-I

- Q.6 Write a detailed note on 'Socialization' with special reference to the role of the 'Agencies of Socialization' [15]
'समाजीकरणाच्या एजन्सी' च्या भूमिकेच्या विशेष संदर्भासह समाजीकरणावर तपशीलवार नोंद लिहा
- Q.7 Write detailed note on 'Family'. What are the variations in family structure in traditional and contemporary times of the 21st century? [15]
'कुटुंब' वर तपशीलवार नोंद लिहा. 21 व्या शतकातील पारंपारिक आणि समकालीन काळात कौटुंबिक रचनेत काय फरक आहेत?
- Q.8 Define Socialization with special reference to 'Anticipatory/Occupational' Professional Socialization. What are the aims of Socialization? [15]
आगाऊ/व्यावसायिक ध्येये समाजीकरणाच्या विशेष संदर्भात समाजीकरणाची व्याख्या करा. समाजीकरणाची उद्दिष्टे काय आहेत?
- Q.9 Write a detailed note on the meaning and characteristics of 'Culture'. Emphasize upon 'Types of Culture' [15]
संस्कृतीचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये यावर तपशीलवार नोंद लिहा. 'संस्कृतीचे प्रकार' यावर जोर द्या.

ॐ१०•१०१३